בתרומה דרבנן. בזמן הזה: **ולא ידעינן אי להאי על ואי להאי על.** אי מצרכינן בדיקה לתרוייהו אי לא: **סילו שני שבילין.** מהא דתנן גבי שני שבילין מלינו למיפסקו: **אחד טמא.** קבר מוטל בו לרחבו ומְמַלֵּא אֶת כולו ואין עובר בו אלא יחיד: **והלך ופסק מהרות.** נגע בטהרות אח"כ: **והלך בשני.** יודעין הן שבשביל שהלך זה לא הלך זה להשתא ודאי אחד מהן טמא: **אם נשאלו.** כל א' לחכם שפקו בפני עצמו טהור ואין ב"ד יכול לטמאו כדקיימא לן בספק טומאה ברה"ר שפקו טהור ואם באו בבת אחת הוחיל ובהוראה אחת יש לנו לומר טמאין או טהורין אי אפשר לנו לומר להם טהורים אתם שהרי האחד ודאי טמא רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין גרס: **בזה אחר זה דברי הכל עטורין.** אע"פ שכל אחד אומר לפניו 'כך היה המעשה שלי ושל חבירי אבל איני נשאל אלא על עצמי מה תהא עלי': **עליו ועל חבירו.** מה תהא על שניהם ר' יוסי מדמי להו לבת אחת ואע"פ שאין שניהם לפניך לריך אתה הוראה אחת לשניהם אם "טמאין אתם" אם "טהורין אתם" והרי אין אתה יכול לומר "טהורין אתם": **ר' יהודה מדמי להו לזה אחר זה.** הוחיל ואין כאן שואל אלא אחד משיבין לו "טהור אתה" שהרי ספק ביאה הוא ומעצמו יבין שאף חבירו כמוהו אבל כששניהם שואלין בתוך כדי דיבור לריך אתה להשיב לשניהם כאחד ובני בתים נמי אם באו לשאול זה לעצמו וזה בפני עצמו אמרינן ליה לכל חד "אי אתה לריך לבדוק" דכיון דבדיקת חמץ דרבנן תלינן לקולא ואמרינן ספקו מותר אם בבת אחת באו שניהם לריכין בדיקה: **ספק על ספק לא על.** ראה עכבר שבטל חמץ בחלר והבית בדוק ואין יודע אם נכנס או לא נכנס: **בקעה.** הרבה שדות הסמוכים יחד קרי 'בקעה': **בימות הגשמים.** הוא בקעה רשות היחיד לטומאה מפני שכבר למח הזרע ואין רשות לכל אדם ליכנס לה וקי"ל 'ספק טומאה ברשות היחיד ספקו טמא': **בשדה פלונית.** כלומר באחת השדות ויודעין לנו באיזו היא וכל שדה ושדה מסויימת במלריה: **במקום פלו.** בבקעה זו: **וחכמים מעמתין.** דהוא ליה ספק טומאה ברה"ר ור"א לא חשיב לה ספק טומאה אח"כ נכנס לשדה אבל אינו יודע אם האהיל אם לא אבל השתא הוה ליה ספק ספיקא ובני בתים תלינן רבנן מודו דכיון דבדיקת חמץ דרבנן תלינן לקולא: **על.** העכבר נכנס לבית לפנינו ובדק בעל הבית אחריו ולא אשכח: **כל דבר שבחזקת טומאה.** במסכת נדה גל טמא שנתערב עם שני גלים טהורין בדקו אחד מהן ונמצא טהור הוא טהור ושניים טמאים, שניים ונמצאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שלשתן ונמצאן טהורים כולן טמאים שהיה ר"ע אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם היא בטומאתה עד שיודע לך טומאה היכן היא וחכמים אומרים בודק בקרקע וחופר עד שיגיע לשלש או לקרקע בתולה שלא זזה ממקומה לעולם ואם לא מצא תולין ואומרים "בא עורב ונטלה, בא עכבר ונטלה" וגבי בדיקת חמץ אפילו לר"מ אמרינן עכבר אכלה דבדיקת חמץ דרבנן: **על ובדק ואשכח.** נכנס העכבר בפנינו ובדק בעל הבית אחריו ואשכח פרוסה ואינו יודע אם זו היא אם לא: **אבל כל קבר.** אין יודע היכן מקומו: **נמצא כל קבר.** לאחר זמן ואין ידוע אי זהו קבר האבוד בה: **הניח מנה.** של מעשר שני: **מעורבין.** ומביא סלעים בשוה מנה ואומר כ"מ שהן מעות מעשר שני הרי הן מחוללים על הסלעים הללו ומעלה הסלעים לירושלים: **הכל חולין.** שהמנה בטל ואינו אוכלו אחרי כן וגבי חמץ נמי לרבנן הטו' (נמי) שהניח אינן כאן ולריך לבדוק כל הבית שמא גרגרוס חולדות והמעשר הנמצאות אינם אחר כיולן כאן: **היינו ספיקא.** לרבי (מאיר) [דאמר] זה הנמצא זהו א' מן הראשונים הכא נמי א"ל לבדוק ולחזר אלא על הפרוסה האבודה ולרבנן לריך לחזר אחר כולן שאין כאן א' מן הראשונים הבית

*בתרומה דרבנן, בחמץ דאורייתא מי אמרינן? אטו בדיקת חמץ דאורייתא, דרבנן היא, *דמדאורייתא' בביטול בעלמא סגי ליה. "צבור אחד של חמץ ולפניו ב' בתים בדוקין ואתא עכבר ושקל ולא ידעינן אי להאי על אי להאי על, היינו שני שבילין *דתנן שני שבילין א' טמא וא' טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות רבי יהודה אומר אם נשאלו: זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהורין, שניהן בבת אחת טמאין, רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן בבת אחת דברי הכל טמאין, בזה אחר זה דברי הכל טהורין לא נחלקו אלא בבא להשאל עליו ועל חבירו רבי יוסי מדמי ליה לבת אחת ורבי יהודה מדמי ליה לזה אחר זה. ספק על ספק לא על, היינו בקעה ובפלוגתא דר"א ורבנן *דתנן הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית ואמר אחד: הלכתי במקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי באותה שדה ואם לא נכנסתי, ר"א מטהר וחכמים מטמאין, שהיה ר"א אומר ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא על ובדק ולא אשכח פלוגתא דר"מ ורבנן *דתנן היה ר"מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך הטומאה היכן היא וחכמים אומרים בודק עד שמגיע לסלע או לקרקע בתולה על ובדק ואשכח פלוגתא דר' ורשב"ג *דתניא שדה שנאבד בה קבר הנכנס לתוכה טמא, נמצא בה קבר, הנכנס לתוכה טהור שאני אומר קבר שאבד הוא קבר שנמצא דברי ר' רשב"ג אומר תיבדק כל השדה כולה הניח ט' ומצא י' פלוגתא דר' ורבנן *דתניא הניח מנה ומצא מאתים חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה דברי ר' וחכ"א הכל חולין הניח י' ומצא תשעה היינו סיפא *דתניא הניח מאתים ומצא מנה מנה מונח ומנה מוטל דברי ר' וחכ"א הכל חולין הניח

חלך באחד מהן ועשה טהרות. הא דנקט טהרות ולא קאמר אחד טהור משום דלגבי אע"ג דמוקמינן לה בחזקת טהורים מצריכין להו מבילה והזאה שלא יגעו שניהם בתרומה דאז התרומה טמאה ולאים והאוכל במיתה ואם נגעו שניהם באחד ונכנס למקדש חייב*: **בבת** אחת ד"ה טמאים. נראה דהיינו מדרבנן דמדאורייתא' אפי' בבת אחת טהורים: **ספק** על ספק לא על היינו בקעה. תימה לר"י מה שייך לדמויי לבקעה דהכא אפי' ליכא אלא ספק אחד אוקמא אחזקת בדוק כדאמרינן לעיל ולעיל דימה אותו לספק טומאה ברשות הרבים והכא מדמי לספק טומאה ברשות היחיד:

ספק ביאה טהור. פר"י דבספק ספיקא פליגי וכן פר"ת במסכת ע"ז פרק בתרא (ד' ע.) אבל רש"י פירש שם בע"א ונראה לר"י דטעמא דרבי אליעזר דמטהר בספק ספיקא משום דלא גמרינן מסומה לטמא ברשות היחיד אלא ספיקא אחת כסומה אבל תרי ספיקי לא ורבנן סברי כיון דמן הדין אפי' בספיקא אחת היה לטהר דאוקמא אחזקת טהרה ואפ"ה טמא הוא הדין אפילו בתרי ספיקי*:

על ובדק ולא אשכח פלוגתא דר' מאיר ורבנן. תימה אפי' לר"מ דאמר לעולם היא בחזקת טומאה וכו' ונפקא מינה לטהרות שנעשו על גביו הכא גבי בדיקה כיון שבדק ולא מצא מה יעשה אם יגריכוהו לבדוק פעם שניה נמי לא ימצא ורש"י פירש דאפי' לר' מאיר אמר אימר עכבר אכליה דבדיקת חמץ אינו אלא מדרבנן וקשה דהא בהדיא אמר פלוגתא דר' מאיר ורבנן וי"ל דמיירי בשלא בטלה וקאמר דלר' מאיר לא סגי בבדיקה כיון דלא אשכח והוי בספק לאו דלא ימצא ולריך לבטלו וסגי אפילו לרבי מאיר דלא אייירי אלא בספק טומאה דאורייתא אבל הכא בבדיקת חמץ דרבנן סרי: **חולין** ומעשר שני מעורבים זה בזה. פ"ה שיביא סלעים בשוה מנה ואומר כל מקום שהוא מעות מעשר שני יהיו מחוללים על מעות הללו ובחנם פירש כן דמייהו נופייהו היה יכול ליקח שיעור מעות מעשר ואומר אם אלו מעות מעשר הרי טוב ואם לאו כל מקום שהן הרי הן מחוללין על אלו וריב"א הקשה לפרש"י דאיך יכול לחלל אסלעים ובפרק הזהב (ב"מ ד' מה.) אמר טיבעא אטיבעא לא מחללין ושם פי' *):

הניח עשר ומצא תשע פלוגתא דרבי ורבנן. דר' לטעמיה דאמר הוא קבר שאבד הוא קבר שנמצא וכיון שמצא אחד א"ל לבדוק ולרבנן עד שמצא עשר כדפ"ה ומיירי שכל הכרכות קשורים זה בזה דומיא דפלוגתא דרבי ורבנן דבפ"ק דביצה (דף י:) אמר מחלוקת בכיסים קשורים אבל כשאין קשורים דברי הכל חולין ומע"ש מעורבין זה בזה ואף על גב דהשתא אין לתלות בעכברים תלינן בקטנים:

הניח

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ב מהל' תמץ הל' יא סמג לאוין לע עוש"ע או"ח סי' תלט סעיף ב:

[וע"ע תוס' כתובות כו. ד"ה והלך]

עב ב ג מיי' פי"ז מהל' מלוה המומאה הלכה כ:

עג ד מיי' שם פ"ב הל' ט ופ"ב מהל' תמץ הלכה יב:

עד ה ו מיי' שם הלכה יא ופ"ט מהלכות טומאת מת הל' י עוש"ע או"ח סי' תלט ס"ב:

עה ז ח מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הלכה ג ופ"ב מהל' תמץ ומלה הלכה יב עוש"ע או"ח סי' תלט סעיף ג:

רבינו חננאל

נפלו בדרבנן [וכן] אוקמי' להא בהריא בפ' ואלו עוברין [דף מד.] בפסח בתרומה בומקוהה שהיא מדרבנן: **צבור** אחד חמץ ושני בתים בדוקין ושקל עכבר כבר אחד מהן ולא ידעינן בהי מינייהו על פשטינן להא משני שבילין וקי"ל כר' יוחנן דאמר הכל מודים שאם נשאלו לחכם שניהם ביחד דברי הכל סמאים נשאלו בזה אחר זה דברי הכל טהורין לא נחלקו אלא בבא לשאול עליו ועל חברו רבי יהודה מדמה ליה לבת אחת ושניהם סמאים ור' יוסי מדמה לה לזה אחר זה ושניהם טהורין וכן אם באו אלו הבעלי בתים ושאלו שניהם ביחד צריכין בדיקה בזה אחר זה אין אחד מהן צריך בדיקה בא אחד [מהם] לשאל על ביתו ועל בית חברו הלכה כר' יוסי ואליבא דר' יוחנן: **ספק** על ספק לא על פשטי' לה מבקעה בימות הגשמים שהיא רשות היחיד והלקו בו ר' אליעזר וחכמים והלכה כחכמים שסמאין כן בבאן צריך לבדוק על בדק ולא אשכח פשטי' לה מדרבנן דאמרי בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה פי' ארץ בתולה על בדק ואשכח פשטי' לה חלוקת ר' ורשב"ג ר' אומר הקבר שנמצא הוא הקבר שאבד רשב"ג אומר תבדק כל השדה כולה: **הניח** תשע ומצא עשר חלוקת ר' ורבנן דהניא הניח מנה ומצא מאתים חולין ומעשר שני מעורבין כלומר המנה שהניח היה מעשר שני ובא אחר והוסיף עליו מנה אחר של חולין וחכמים אומרים הכל חולין כלומר אותו המנה של מעשר נישל ואלו אדם אחר הניחם וכולן חולין הם: **הניח** עשר ומצא תשע חלוקת ר' ורבנן דתניא הניח מאתים ומצא מנה מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי כלומר אדם בא ונטל חצים והניח חצים והמנה הנמצא מעשר שני הוא וחכמים

(* [עי' תוס' כ"מ מה. ד"ה ליפלוג ותוס' ביצה י: ד"ה תולין ועי' שם היעב גם בכ"י דהתליפו שיעתייהו]